

Հայոց և Կոստանդիանոս կայսրն Հռոմայ, արդէն դաշ-
նակից էին ընդ միմեանս 'ի քաղաքական իրս, առաւել
եւս զօրացաւ այն սէր և ընտանութիւն նոցին 'ի քրիս-
տոնէութեան. զի եթէ ունէաք 'ի ձեռին զհաւատարիմ
և զանեղծ օրինակս Ազաթանդեղեայ և թղթոյն դաշանց,
սարգ եւ մեկին յայտնի լինէր խնդիրն. սակայն եւ նա
այնպէս անստոյգ եւ աւելորդ բառից կուտակութեամբ
աղաւաղեալ է, որ եթէ գտցի 'ի նմա ստոյգ ինչ՝ այն եւս
համարի լինել կասկածելի և 'ի կարգի ստութեան: Զի ե-
թէ էին առ այս ստուգադոյն յիշատակարանք, այնոքիկ եւս
չհասին 'ի ձեռս մեր, միայն Յայոմաւուրս Ապրիլ 12 'ի
վարս Տրդատայ ասի՝ թէ սորա է կառուցեալ զՎանս Բեթ-
ղէհէմի եկեղեցեաւն հանդերձ և զայլ եկեղեցիս յերու-
սաղէմ: Եւ 'ի գիրս 70 Վանօրէիցն Հայոց յիշատակին
եկեղեցիք և վանօրայք յանուն Տրդատայ, յորոց ոմանք
յայտնեցան 'ի ժամանակս մեր հայեցի վերտառութեամբ,
զորս ունիմք յիշել 'ի կարգին, թէպէտ Հ. Մ. Չամչեան
իբրեւ առասպելս վարկանի զնոսա. Պատ. Հայ. Ա. 650:
Այլք ասեն թէ Հեղինէ հիմնարկեաց զեկեղեցին Բեթղե-
հէմի, և Տրդատ արքայ 'ի գլուխ եհան զայն գործ. զի
Հեղինէ 79 ամեայ եկն յերուսաղէմ և 80 ամեայ մեռաւ
'ի նիկոմիդեա. յայտ է թէ այնպիսի մեծակառոյց շին-
ուած՝ չէր գործ միոյ կամ երկու տարւոյ, զի միայն 90
յաղթ սիւն պատրաստել բաւական ժամանակի սէտս ունի
թէպէտ օտարազգիք ոչ ինչ ակնածելով 'ի սիրոյ և 'ի
մտերմութենէ Կոստանդիանոսի և Տրդատայ, առ նախան-
ձու և ատելութեան յորժամ լսեն զանուն արքային Հայոց
զծաղու դան: Իսկ վենետիկեան Հարք, որք հանապազ
դեգերին 'ի գիրս գտանել յարացոյց ինչ մտերմական եւ
ընտանեկան սիրոյ և կապակցութեան 'ի միջի երկուց թա-
ղաւորաց, յառաջ բերեն սրարբերական բանս 'ի դատաս-
տանական դրոց Ինքնակալին՝ այսպէս. « Ինքնակալ Կոս-
տանդիանոս օգոստոս առ Պրոկղիանոս (հազարապետ ար-
քունի) : Բաց առանին իրաց մերոց, և 'ի կաթուղիկէ ե-
կեղեցեաց, և 'ի տանէ պոյծառայիշատակ Եւսեբիոսի՝ որ
երբեմն հիւպատոսն էր և Մագիստրոս այրուծիոյ, և Ար-
չակայ (կամ Արչակունուոյ) Հայոց արքայի՝ ոչ սք այլ 'ի